

25. MEĐUNARODNA NAUČNA KONFERENCIJA
„PEDAGOŠKA ISTRAŽIVANJA I ŠKOLSKA PRAKSA“

25th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
“EDUCATIONAL RESEARCH AND SCHOOL PRACTICE”

Motivacija u obrazovanju

IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE

KNJIGA REZIMEA

Motivation in Education

BETWEEN THEORY AND PRACTICE

BOOK OF ABSTRACTS

Nataša LALIĆ-VUČETIĆ • Dragana GUNDOGAN • Ana RADANOVIĆ
UREDнице/EDITORS

30. oktobar, 2020.

October 30, 2020

PROGRAMSKI ODBOR

Predsednik programskog odbora

dr Nataša Lalić-Vučetić

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

Članovi

prof. dr Marko Palekčić

*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
Zagreb, Hrvatska*

prof. dr Josip Burušić

*Institut društvenih znanosti Ivo Pilar,
Zagreb, Hrvatska*

dr Zrinka Ristić Dedić

*Institut za društvena istraživanja,
Zagreb, Hrvatska*

prof. dr Sofia-Eleftheria Gonida

*Škola psihologije, Aristotelov Univerzitet
u Solunu, Solun, Grčka*

prof. dr Pinar Cavas

*Fakultet za obrazovanje nastavnika, Ege
Univerzitet, Izmir, Turska*

prof. dr Biljana Sladoje-Bošnjak

*Filozofski fakultet Univerziteta u
Istočnom Sarajevu, Pale, Bosna i
Hercegovina*

prof. dr Mojca Jurišević

*Pedagoški fakultet, Univerzitet u
Ljubljani, Ljubljana, Slovenija*

prof. dr Olga Borisovna Mikhailova,

*Filološki fakultet Ruskog Univerziteta
prijateljstva naroda, Moskva, Rusija*

prof. dr Sergey Ivanovič Kudinov

*Filološki fakultet Ruskog Univerziteta
prijateljstva naroda, Moskva, Rusija*

prof. dr Biljana Trebješanin

*Učiteljski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Beograd, Srbija*

prof. dr Biljana Bodroški Spariosu

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Dragica Pavlović-Babić

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Aleksandar Baucal

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Dušanka Lazarević

*Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja,
Univerzitet u Beogradu, Srbija*

doc. dr Branislav Ranđelović

*Zavod za vrednovanje kvaliteta
obrazovanja i vaspitanja, Beograd, Srbija*

dr Gordana Čaprić

*Zavod za vrednovanje kvaliteta
obrazovanja i vaspitanja, Beograd, Srbija*

dr Slavica Ševkušić

*Institut za pedagoška istraživanja,
Beograd, Srbija*

dr Nikoleta Gutvajn

*Institut za pedagoška istraživanja,
Beograd, Srbija*

PROGRAM COMMITTEE

President

Nataša Lalić-Vučetić, PhD

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

Members

prof. Marko Palekčić, PhD

*Faculty of Humanities and Social Sciences,
University of Zagreb, Zagreb, Croatia*

prof. Josip Burušić, PhD

*Institute of Social Sciences Ivo Pilar,
Zagreb, Croatia*

Zrinka Ristić Dedić, PhD

*Institute for Social Research, Zagreb,
Croatia*

prof. Sofia-Eleftheria Gonida, PhD

*School of Psychology, Aristotle University
of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece*

prof. Pinar Cavas, PhD

*Faculty of Education, Ege University,
Izmir, Turkey*

prof. Biljana Sladoje-Bošnjak, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Eastern Sarajevo, Pale, Bosnia and
Herzegovina*

prof. Mojca Jurišević, PhD

*Faculty of Education, University of
Ljubljana, Ljubljana, Slovenia*

prof. Olga Borisovna Mikhailova, PhD

*Faculty of Philology of the Peoples'
Friendship University, Moscow, Russia*

prof. Sergey Ivanovič Kudinov, PhD

*Faculty of Philology of the Peoples'
Friendship University, Moscow, Russia*

prof. Biljana Trebješanin, PhD

*Teacher Training Faculty, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Biljana Bodroški Spariosu, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Dragica Pavlović-Babić, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Aleksandar Baucal, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Dušanka Lazarević, PhD

*Faculty of Sport and Physical Education,
University of Belgrade, Belgrade, Serbia*

assist. prof. Branislav Ranđelović, PhD

*Institute for Education Quality and
Evaluation, Belgrade, Serbia*

Gordana Čaprić, PhD

*Institute for Education Quality and
Evaluation, Belgrade, Serbia*

Slavica Ševkušić, PhD

*Institute for Educational Research,
Belgrade, Serbia*

Nikoleta Gutvajn, PhD

*Institute for Educational Research,
Belgrade, Serbia*

ORGANIZACIONI ODBOR

Predsednik organizacionog odbora

msr Dragana Gundogan

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

Sekretar konferencije

msr Ana Radanović

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

ORGANIZATORI SKUPA

Institut za pedagoška istraživanja u Beogradu, Srbija

Dobrinjska 11/3, 11000 Beograd

www.ipisr.org.rs

Filološki fakultet Ruskog Univerziteta prijateljstva naroda u Moskvi, Rusija

Miklukho-Maklaya 61, 17198, Moskva, Rusija

www.rudn.ru

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja

Fabrisova 10, 11040 Beograd, Srbija

www.ceo.edu.rs

NAPOMENA:

Saopštenja saradnika Instituta za pedagoška istraživanja predstavljaju rezultat rada na istraživanju čiju je realizaciju finansiralo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. Ugovora 451-03-68/2020-14/200018).

ORGANIZATIONAL COMMITTEE

President

Dragana Gundogan, MA

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

General Secretary

Ana Radanović, MA

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

ORGANIZERS

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

Dobrinjska 11/3, Belgrade, Serbia

www.ipisr.org.rs

Faculty of Philology of the Peoples' Friendship University in Moscow

Miklukho-Maklaya 6, 117198, Moscow, Russia

www.rudn.ru

Institute for Education Quality and Evaluation, Belgrade, Serbia

Fabrisova 10, 11040 Belgrade, Serbia

www.ceo.edu.rs

NOTE:

Presentations of the collaborators of the Institute for Educational Research are the results of research which was funded by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contact No. 451-03-68/2020-14/200018).

EFEKTI KOOPERATIVNOG UČENJA NA MOTIVACIJU UČENIKA ZA UČENJE

Slavica Ševkušić*

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

S obzirom na to da se motivacija smatra jednom od najvažnijih determinanti uspeha u učenju, značajni napori se ulažu da se osmisle nastavne strategije i modeli učenja kojima bi se obezbedili optimalni uslovi za podsticanje i održavanje motivacije učenika. Tragajući za zajedničkim karakteristikama nastavnih strategija koje doprinose podsticanju intrinzičke motivacije, brojni autori se slažu da su među najvažnijim: autonomija ili kontrola koju učenici imaju u situacijama učenja, dovoljno izazovni zadaci za učenje (ni preteški, niti suviše laki), uvažavanje dečijih interesovanja, kontekstualizovano učenje (ono koje učenicima omogućava primenu znanja i veština u situacijama koje imitiraju svakodnevni život) i kreiranje atmosfere koja je puna podrške, kako bi se obezbedilo aktivno učešće svih učenika. Cilj ovog rada je da se, imajući u vidu navedene karakteristike, analiziraju motivacioni potencijali kooperativnog učenja. Da bismo realizovali cilj, nastojali smo da odgovorimo na sledeća istraživačka pitanja. Prvo, koje teorijske pretpostavke podržavaju vezu između saradnje učenika i njihove motivacije za učenje? Među brojnim teorijskim uticajima, izdvojili smo konstruktivističku teoriju saznavanja (kognitivno-razvojni pristup) i sociokulturalnu teoriju, koje naglašavaju aktivnu ulogu pojedinca u konstruisanju znanja i značaj koji učešće u socijalnim situacijama i saradnja imaju za individualno učenje i motivaciju. Drugo, na koji način ključni elementi kooperativnog učenja (kreiranje grupnog cilja ili pozitivna međuzavisnost učenika, individualna odgovornost, intenzivna socijalna interakcija i grupna evaluacija) mogu doprineti motivaciji učenika? Drugim rečima, koji uslovi moraju biti obezbeđeni prilikom strukturiranja situacije na kooperativan način, da bi ova nastavna strategija imala pozitivne efekte na motivaciju učenika. S tim u vezi, posebno se razmatra izmenjena uloga nastavnika na času, u poređenju sa individualno-kompetitivnim nastavnim pristupima. Treće, imajući u vidu da kooperativno učenje kao nastavna strategija predstavlja skup različitih modela i metoda nastave, koji od njih imaju najveći motivacioni potencijal? U okviru ovog dela rada razmotrićemo složenije modele kooperativnog učenja u kojima su zastupljeni procesi grupnog rešavanja problema putem istraživanja i podsticanje kognitivnog konflikta između učenika, koji predstavljaju glavne mehanizme za jačanje intrinzičke motivacije. Četvrto, da bismo utvrdili kakvi su empirijski dokazi o efektima kooperativnog učenja na motivaciju učenika, analizirali smo novija istraživanja u kojima se ova veza ispituje na različitim nivoima školovanja i u različitim nastavnim oblastima. S tim u vezi, zapažamo da su efekti najčešće pozitivni, da su u ovoj oblasti zastupljenija istraživanja u kojima se ispituju efekti primene kooperativnog učenja u nastavi prirodnih nauka, kao i da su malobrojna istraživanja u kojima se efikasnost kooperativnog učenja ispituje na univerzitetskom nivou. Na kraju, razmatramo razloge zbog kojih nastavnici još uvek retko primenjuju kooperativno učenje u nastavi kako u Srbiji, tako i u svetu, uprkos brojnim dokazima o njegovoj efikasnosti.

Ključne reči: kooperativno učenje, nastavne strategije, motivacija, socijalna interakcija.

---

* E-mail: ssevkuic@gmail.com

EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING ON STUDENT MOTIVATION FOR LEARNING

Slavica Ševkušić*

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

As motivation is regarded to be one of the most important determinants for success in learning, significant efforts are made to create teaching strategies and learning models that would provide optimum conditions for encouraging and maintaining student motivation. Searching for common characteristics of teaching strategies that contribute to encouraging the intrinsic motivation, numerous authors find that some of the most important are: autonomy or control that students have in learning situations, sufficiently challenging learning tasks (neither too difficult, nor too easy), respecting the children's interests, contextualized learning (which enables application of knowledge and skills in situations that imitate everyday life) and creating a supporting atmosphere so as to provide active participation of all students. Having in mind the stated characteristics, the goal of this paper is to analyse motivational potentials of cooperative learning. In order to realize the goal, we tried to answer the following research questions. First, which theoretical assumptions support the relationship between the student cooperation and their motivation for learning. Among numerous theoretical influences we selected constructivist theory of knowledge (cognitive-developmental approach) and socio-cultural theory that accentuate active role of an individual in construction of knowledge and significance that participation in social situations and cooperation have for individual learning and motivation. Second, in what way the key elements of cooperative learning (creating group goal or positive interdependence of students, individual responsibility, intensive social interaction and group evaluation) can contribute to student motivation. In other words: what conditions need to be met when structuring the situation in cooperative way for this teaching strategy to have positive effects on student motivation. In this regard, a special consideration is given to the changed role of a teacher in the classroom, as compared to individual-competitive teaching approaches. Third, having in mind that cooperative learning as a teaching strategy represents collection of various models and teaching methods, which of them have the highest motivational potential. In this part of the paper, we are considering more complex models of cooperative learning that cover the processes of joint problem solving through research and encouragement of cognitive conflict between students, which are the main mechanisms for improving intrinsic motivation. Fourth, so as to establish the type of empirical evidence on effects of cooperative learning to student motivation, we analysed recent studies which test this relationship at different levels of education and in different teaching subjects. In this regard, we perceive that the effects are mainly positive, that in this area prevail the studies which test the effects of application of cooperative learning in teaching the sciences, and that the researches which examine the efficiency of cooperative learning at university level are scarce. Finally, we examine the reasons why the teachers still rarely apply cooperative learning, both in Serbia and globally, despite numerous evidence of its efficiency.

Keywords: cooperative learning, teaching strategies, motivation, social interaction.

* E-mail: ssevkuasic@gmail.com

KNJIGA REZIMEA

25. međunarodna naučna konferencija
„Pedagoška istraživanja i školska praksa”

MOTIVACIJA U OBRAZOVANJU: IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE

Izdavač

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd

Za izdavača

Nikoleta Gutvajn

Urednice

Nataša Lalić-Vučetić

Dragana Gundogan

Ana Radanović

Tehnički urednik

Ana Radanović

Lektor

Jelena Stevanović

Prevodilac

Biljana Vrcelj

Tiraž

80

Dizajn korica i grafička obrada

Branko Cvetić

Štampa

Kuća štampe plus

ISBN 978-86-7447-151-7

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

159.947.5-057.874(048)
37.015.3:159.953.5(048)
159.947.5-057.875(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција "Педагошка истраживања и школска пракса" (25 ; 2020 ; Београд)

Motivacija u obrazovanju između teorije i prakse : knjiga rezimea /
25. Međunarodna naučna konferencija "Pedagoška istraživanja i
školska praksa" = Motivation in Education Between Theory and
Practice : book of abstracts / 25th International Scientific Conference
"Educational Research and School Practice" ; urednice; editors Nataša
Lalić Vučetić, Dragana Gundogan, Ana Radanović. - Beograd : Institut
za pedagoška istraživanja, 2020 (Beograd : Kuća štampe plus). -
101 стр. ; 24 cm

Резимеи на срп. и енгл. језику. - Тираж 80. - Напомене
и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-7447-151-7

а) Ученици -- Мотивација -- Апстракти б) Учење учења -
- Апстракти в) Студенти -- Мотивација -- Апстракти

COBISS.SR-ID 23792905